

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

17.9.2008

B6-0435/2008

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

suuliselt vastatavate küsimuste B6-0460/2008 ja B6-0461/2008 alusel

vastavalt kodukorra artikli 108 lõikele 5

Esitaja(d): Esko Seppänen, Bairbre de Brún, Roberto Musacchio ja Miloslav Ransdorf

fraktsiooni GUE/NGL nimel

Energia hinna kontrolli alla võtmine

Euroopa Parlamendi resolutsioon energia hinna kontrolli alla võtmise kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse kodukorra artikli 108 lõiget 5,
- A. arvestades, et energia hind mõjutab suure osa toorme ja enamiku kaupade maksumust;
- B. arvestades, et prognooside kohaselt suureneb maagaasi hind saabuval kütteperioodil hüppeliselt võrreldes eelmise kütteperioodiga;
- C. arvestades, et lähiaastatel halveneb energiakriis veelgi ja see muutub järjest teravamaks, sest varud ei ole ammendamatud, nii et sellele probleemile tuleb lahendus leida;
- D. arvestades, et oleme tunnistajaks enneolematule kütuse hinna tõusule ja see skandaalne tõus mõjub laastavalt majandustegevusele paljudes sektorites: transpordile ja muude teenuste sektorile, tööstusele, põllumajandusele ja kalandusele,
 1. märgib, et maailm on jõudmas nafta tootmise kõrgpunkti, mis tähendab, et nafta tarnimine ei vasta nõudlusele ning nafta ja muude fossiilkütuste hind püsib kõrge;
 2. rõhutab, et nafta hinna tuletisinstrumendid, mille käive on olnud juba kuus korda suurem kui tegeliku kaubanduse käive, on spekulatsiooniks ülimalt ahvatlevad ja tekitavad turuhäireid;
 3. märgib, et elektri- ja gaasituru ühtlustamine on Euroopa energiaturgude liberaliseerimisprotsessi lahutamatu osa;
 4. märgib, et energiaturgude liberaliseerimise ja ühtlustamise põhivahend on elektri ja gaasi hulgihinna kujundus; märgib, et elektrituru peamised kauplemiskohad on energiabörsid; märgib, et sellistel börsidel ei sõltu elektri hind üldistest või keskmistest tootmiskuludest, vaid pakkumisest ja nõudlusest, millele lisanduvad paljud spekulatiivsed elemendid;
 5. märgib, et ühtlustamise eesmärk on see, et elektri ja gaas hind määratakse kõikides ELi riikides ühesugusel viisil; märgib, et see ei too kaasa madalamaid hindu kõikides liikmesriikides, vaid hind tõuseb nendes riikides, kus energia on praegu odavam kui ELis keskmiselt;
 6. rõhutab, et hulgimüügi hetketurul teeb iga operaator pakkumise, mis sisaldab hinda ja kogust, mida võib selle hinnaga tarnida, ja seejärel sõlmib börs pakkujatega tarnelepingud, alustades kõige madalamast pakkumisest, kuni prognoositav nõudlus on rahuldatud; märgib, et pakkumine, mille teeb viimane lepingu saanud ettevõtte, määrab kõikide lepingute hinna ja annab ühesuguse hinna kogu elektrile; rõhutab, et elektriijaamadele ei maksta nende endi pakkumise alusel, vaid marginaalse tootja pakkumise alusel, kelle muutuvad kulud on kõige suuremad;

7. märgib, et selline hinnakujundussüsteem, mis on ühtlustatud elektrituru põhiosa, soosib liigselt hüdro- ja aatomielektrijaamu, kelle muutuvad kulud on väikesed, sest nad saavad elektri eest sama hinna kui need, kes toodavad elektrit palju kallimast naftast ja kivisöest;
8. palub komisjonil esitada alternatiive sellisele hinnakujundusele, mis toimib automaatselt energiahiiiglaste liigsete hiigelkasumite allikana;
9. võtab teadmiseks heitkogustega kauplemise süsteemile sissekirjutatud probleemid, märgib, et enampakkumise süsteem toob kaasa heitkoguste saastekvootide väärtpaberistamise; märgib, et enampakkumistel on lubatud pakkumises osaleda kõikidel huvitatud pooltel, sealhulgas finantsspekulantidel;
10. rõhutab, et enampakkumisele pandud heitkoguste saastekvootide kõrge ja spekulatiivne hind ei tekita mingeid probleeme energia tootjatele, pigem vastupidi, sest hinnakujundussüsteem võimaldab neil lisada heitkoguste saastekvootide hinnad kogu elektri hinda, sõltumata elektri tootmisel tekkinud heitkogustest;
11. märgib, et pärast enampakkumist müüakse heitkoguste saastekvoodid energiabörsidel; märgib, et seda liiki järelturg toob samuti spekulatiivse elemendi hinnakujundussüsteemi; rõhutab, et heitkoguste saastekvootide väärtpaberistamine loob samuti võimaluse müüa neid tuletisinstrumentidena;
12. juhib tähelepanu paljudele tõestatud väärtoimingutele energiabörsidel, eriti börsivälisel kauplemisel;
13. palub komisjonil kehtestada range avalik kontroll börsivälise kauplemise üle, mis praegu toimub ilma igasuguse kontrollita;
14. nõuab komisjonilt reageerimist elektri hulgihinna määramise probleemidele liberaliseeritud ja ühtlustatud turul ning koostada eeskirjad spekulatiivsete elementide likvideerimisele enampakkumisel; peab heitkoguste saastekvootide jaotamise kavandatud teisest turgu ebatõhusaks ja spekulatiivseks;
15. nõuab komisjonilt ettepanekute esitamist, et vältida Euroopa tarbijate energiavaesust, mis tuleneb elektri ja gaasi hinna lubamatust tõusust;
16. nõuab, et komisjon tegutseks selle nimel, et Euroopa tööstused säilitaksid konkurentsivõime võrreldes vastavate tööstustega ülemaailmsel turul;
17. nõuab, et kõikides energiaturu aspektides võetakse omaks põhimõte, et saastaja maksab, kuid peab talumatuks, kodumajapidamised ja tööstused peavad maksma mitte ainult kliima halvendamise, vaid ka energiahinna finantsspekulatsioonide eest;
18. on seisukohal, et liikmesriigid peaksid kütuse hinnaga spekulatsioonide vastu võtma kasutusele maksimeetmed, eelkõige maksustades iga liikmesriigi tasandil naftaettevõtete kasumi, mis tuleneb odavalt omandatud naftavarudest;
19. rõhutab, et käimasolev turgude liberaliseerimise ning munitsipaalettevõtete, näiteks energiasektori erastamise protsess ei ole kaasa toonud märkimisväärset edasiminekut

hindade, teenuste kvaliteedi või riiklike kulutuste vähendamise osas; märgib, et vastupidiselt on tarbijate ja avalike teenuste kasutajate ühendused täheldanud hindade kasvu, teenuste kvaliteedi langust ning nende maksumuse tõusu; märgib lisaks, et liberaliseerimine on kaasa toonud töökohtade vähenemise ning eramonopolid tekke, mis seab ohtu töötajate, avalike teenuste kasutajate ja tarbijate õigused;

20. lükkab seetõttu tagasi energiasektori liberaliseerimise ja rõhutab avalike teenuste tähtsust ELi sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamisele; rõhutab, et avaliku struktuuri sektorid, nagu energiasektor, ei tohiks olla konkurentsile avatud, vaid peaksid kuuluma pigem riigiasutustele ning olema nende hallatavad, sest see on ainus võimalus tagada pakutava teenuse kvaliteet, olemasolu ja taskukohasus ning seeläbi tagada kasutajate õigused;
21. rõhutab, et ökoloogiline ja sotsiaalne jätkusuutlikkus peab olema ELi ja liikmesriikide riiklike investeeringute kavade keskmeks; on seisukohal, et rohkem tuleks tähtsustada energiatõhususe meetmete väljatöötamist, taastuvate energiaallikate kasutamist ning soojust ja elektri koostootmise tehnoloogiate edendamist; nõuab ühenduse programmi väljatöötamist, mis toetaks energiatõhususe parandamise meetmeid liikmesriikides ning vähendaks seeläbi energia tarbimist;
22. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikidele.